

М.І. Карлін

МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Навчально-методичний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 339.7
ББК 65.826я

*Гриф надано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(лист № 1. 4/ від 2012)*

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів
Луцького національного технічного університету

І. М. Вахович

доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки
України, завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету ім. І. Франка

М. І. Крупка

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного
менеджменту та маркетингу Тернопільського національного
економічного університету

О.М. Сохацька

Карлін М. І.

Міжнародне оподаткування: навчально-методичний посібник /
М. І. Карлін. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2013. —
360 с.

ISBN 978-966-10-3157-8

Посібник побудовано за стандартами кредитно-модульної системи. У ньому розкриваються сутність та особливості міжнародного оподаткування в умовах глобалізації, специфіка функціонування офшорів, методи боротьби з відмиванням «брудних» грошей та з ухиленням від сплати податків. Посібник містить питання для самоперевірки, тестові завдання за трьома рівнями, завдання до комплексних контрольних робіт, робочу програму курсу. Він може бути використаний при вивченні курсу «Міжнародне оподаткування», а також при викладанні таких предметів, як «Фінанси», «Фінанси зарубіжних країн», «Міжнародні фінанси», «Фінанси і податки зарубіжних країн», а також багатьох спецкурсів.

УДК 339.7
ББК 65.826я

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ISBN 978-966-10-3157-8

© Навчальна книга — Богдан, 2013

ЗМІСТ

Тема 1. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	5
1. Основні теорії оподаткування у світовій економіці	6
2. Загальні основи міжнародного оподаткування. Суть концепції Дернберга Р.Л.	10
3. Особливості оподаткування у різних країнах світу	12
4. Податки в міжнародній торгівлі.....	21
5. Оподаткування іноземних інвестицій.....	24
6. Міжнародне подвійне оподаткування та шляхи його регулювання.....	32
Тема 2. ОФШОРНІ ЦЕНТРИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ОПОДАТКУВАННЯ	37
1. Офшори як засіб мінімізації податків	38
2. Визначення офшору та видів офшорних компаній.....	45
3. Використання переваг Кіпру українськими компаніями	59
4. Характеристика найпопулярніших офшорів	65
5. Можливість та доцільність створення офшорних зон в Україні.....	81
Тема 3. ОФШОРНІ ЦЕНТРИ І МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ВИТРАТ	90
1. Визначення поняття «втеча від податків» та способів зниження податків	91
2. Податковий тягар та форми ухилення від нього	92
3. Форми ухилення від податків та причини приховування інформації про це явище.....	96
4. Вплив втечі від податків на падіння податкової моральності в країнах світу	101
5. Боротьба з ухиленням від сплати податків у світі та в Україні.....	104
Тема 4. СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНИХ ЦЕНТРІВ	111
1. Загальна характеристика способів використання офшорних центрів	112
2. Трансферт прибутку за допомогою заниження чи завищення цін.....	113
3. Ротаційна компанія як специфічний вид використання офшорних центрів.....	121
4. Правила заснування ротаційної компанії	125
5. Зміна місця проживання як засіб ухилення від податків.....	128
Тема 5. ОФШОРНІ ЦЕНТРИ І ПРОБЛЕМА ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ	133
1. Договори про запобігання подвійного оподаткування як інструмент мінімізації податків	134
2. Методи уникнення подвійного оподаткування	141
3. Одержання вигоди від податкових угод щодо уникнення подвійного оподаткування.....	143
4. Методи обмеження операцій через офшорні центри в світі та Україні.....	145

Тема 6. ПРОЦЕС ТА ПРОЦЕДУРИ ВІДМИВАННЯ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ	151
1. Визначення поняття «брудні» гроші та відмивання «брудних» грошей	152
2. Масштаби і регіони відмивання «брудних» грошей	153
3. Втягування України у процес відмивання «брудних» грошей.....	157
4. Основні стадії та прийоми відмивання «брудних» грошей.....	159
Тема 7. ОСНОВНІ СПОСОБИ ВІДМИВАННЯ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ	163
1. Контрабанда валюти. Смарфінг. Структурування. Схеми врівноважених кредитів	164
2. Доларовий дисконт. Торгівля в дзеркальному відображенні. Перепродаж	165
3. Підпільні банківські системи. Брокерські бюро і біржі.....	166
4. Використання офшорних компаній для відмивання «брудних» грошей	170
Тема 8. РОЗПІЗНАВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВІДМИВАННЯМ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ	172
1. Збір інформації про відмивання «брудних» грошей»	173
2. Механізм обробки даних про відмивання «брудних» грошей.	175
3. Симптоми різних видів відмивання «брудних» грошей	176
4. Здійснення моніторингу за відмиванням «брудних» грошей та механізм завершення розпізнавання відмивання «брудних» грошей.....	181
Тема 9. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ	184
1. Боротьба організацій ООН з торгівлею наркотиками та відмиванням грошей від них	185
2. Функції міжнародних організацій та спеціальних служб, які займаються боротьбою з відмиванням «брудних» грошей	187
3. Функції FATF та впровадження її рекомендацій в країнах світу та Україні	190
4. Форми боротьби групи країн «G-20» та країн ОЕСР з відмиванням «брудних» грошей у нетипових офшорах	205
Рекомендована література	214
Завдання до комплексної контрольної роботи з курсу «Міжнародне оподаткування»	219
Робоча навчальна програма дисципліни «Міжнародне оподаткування»	311
Тести з курсу «Міжнародне оподаткування»	338

Тема 1

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

1. Основні теорії оподаткування у світовій економіці.
2. Загальні основи міжнародного оподаткування. Суть концепції Дернберга Р.Л.
3. Особливості оподаткування у різних країнах світу.
4. Податки в міжнародній торгівлі.
5. Оподаткування іноземних інвестицій.
6. Міжнародне подвійне оподаткування та шляхи його регулювання.

Література

1. Міжнародне оподаткування: навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, В.М. Сліпа. — К., 2003. — Розд. 1.
2. Соколовська А.М. Основи теорії оподаткування. — К., 2010. — Розд.1.
3. Дернберг Р.М. Международное налогообложение. — М., 1997. — Розд. 1.
4. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — К., 2008. — Розд. 3, § 4, 5, 6, 8, 12.
5. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн. — К., 2004. — Розд. 3.
6. Карлін М.І. Фінанси України та сусідніх країн. — К., 2007.
7. Суторміна В.М. та інші. Держава — податки — бізнес. — К., 1992. — Розд. 1, 2.
8. Карлін М.І. Фінансові системи країн Західної Європи. — К., 2009.
9. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу. — К., 2011.
10. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу ХХ ст. — Львів, 2000. — Розд. 6.

11. Педь І. Вплив податків на заощадження та інвестиції в країнах з відкритою економікою // Зовнішня торгівля, економіка, фінанси, право. — 2010 — № 2 — С. 105–109.
12. Педь І.В. Податкова конкуренція: Монографія. — К., 2009.
13. Налоговые реформы: теория и практика: Монография / За ред. Майбурова, Ю.Б. Иванова. — М., 2010.
14. Полежарова Л.В. Международные соглашения об избежании двойного налогообложения// Финансы. — 2010. — №7. — С. 27–35.
15. Архангельский И. Ю. Траты США и проблемы международного налогообложения // США и Канада. Экономика. Политика. Культура. — 2011. — № 11. — С. 109–126.
16. Blumberg Mark. The OECD' Report on Harmful Tax Competition.
17. Калетнік І. Чи аплодуватимуть мені? Не мені судити... // Дзеркало тижня. — 2012. — 23.06. — С. 1, 14.

1. Основні теорії оподаткування у світовій економіці

До основних теорій оподаткування у світовій економіці належать:

1. Класична теорія оподаткування (представники: А. Сміт, Д. Рікардо, Джеймс Стюарт Мілль; кінець XVIII — поч. XIX ст.).
2. Кейнсіанська теорія оподаткування (представники: Дж. М. Кейнс, Л. Харрод, Елвін Хансен).
3. Теорія неокласичного синтезу — теорія, що об'єднала в собі основні елементи кейнсіанства і класичної школи економічної науки (Поль Самуельсон, Річард Масгрейв). Домінувала з 40-х років до кінця 70-х років XX ст.
4. Неокласична теорія оподаткування (Д. Мід, А. Бернс, М. Фрідмен, А. Лаффер).
5. Неоконсервативні теорії оподаткування в сучасній економічній науці (до кризи 2008–2009 рр.). — теорія пропозиції і теорія монетаризму.

Тема 9

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ

1. Боротьба організацій ООН з торгівлею наркотиками та відмиванням грошей від них.
2. Функції міжнародних організацій та спеціальних служб, які займаються боротьбою з відмиванням «брудних» грошей.
3. Функції ФАТФ та впровадження її рекомендацій в країнах світу й Україні.
4. Форми боротьби групи країн «G-20» та країн ОЕСР з відмиванням «брудних» грошей у нетипових офшорах.

Література

1. Міжнародне оподаткування /За ред. Ю.Г. Козака, В.М. Сліпа. — К., 2003. — Р.9. §1-7.
2. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн. — К., 2004. — Р.3. §6.
3. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 28 листопада 2002 року.
4. Михайлов В.И. Противодействие легализации доходов от преступной деятельности: Правовое регулирование, уголовная ответственность, оперативно-розыскные мероприятия и международное сотрудничество. — СПб: Юридический центр Пресс, 2002.
5. Апель А., Гунько В., Соколов И. Обналичивание и оффшорный бизнес в схемах. — СПб: Питер, 2002.

6. Литвиненко Я.В., Якушик І.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004.
7. Мозговий О.М., Оболенський Т.Є., Місяць Т.В.: Міжнародні фінанси: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005.
8. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г. та ін. — К., 2011. — Р.8.3.
9. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2011. — 680 с.
10. Карлін М.І. Фінансові системи країн Америки: Навч. посіб. — Тернопіль, 2011. — 360 с.
11. Сафонов М. Международная финансовая безопасность: противодействие легализации преступных доходов и финансированию терроризма // Международная экономика. — 2011. — № 12. — С. 32-45.
12. Силіна Т. І знову двійка // Дзеркало тижня. — 2012. — 19.05. — С. 4.

1. Боротьба організацій ООН з торгівлею наркотиками та відмиванням грошей від них

Роль UNDCP

Основну роль серед організацій ООН з боротьби з відмиванням коштів від наркоторгівлі відіграє Програма ООН з контролю над наркотиками — UNDCP — зі штаб-квартирою у Відні.

Ця організація розробила власний план дій в галузі боротьби з відмиванням грошей, а також щодо конфіскації доходів, які надходять від торгівлі наркотиками.

Ця організація також надає правову допомогу тим державам, яким не вистачає фахівців щодо проведення боротьби з відмиванням грошей, отриманих від наркоторгівлі.

Роль відділу запобігання злочинів і карного судочинства

Відділ запобігання злочинів і карного судочинства Віденського бюро ООН розташований у Відні (Австрія). У своїй діяльності цей

14. Виберіть три правильні відповіді. ФАТФ вимагає від фінансових установ щодо політичних діячів (ПЕП) дотримуватися політичних вимог:

- а) визначати джерела їх збагачення;
- б) визначати їх політичну приналежність;
- в) визначати їх національну приналежність;
- г) визначати їх віросповідання;
- д) домагатися згоди вищого керівництва на встановлення ділових відносин з ПЕПами;
- ж) проводити постійний моніторинг ділових відносин з ПЕПами.

15. Вставте пропущені слова. Акт патріота _____ створив систему моніторингу кореспондентських рахунків _____ банків, під який можуть потрапити всі трансакції, де використовується _____ долар.

- а) Канади, канарських, Американський;
- б) Австралії, іноземних, австралійський;
- в) США, іноземних, американський.

16. Виберіть не менше трьох правильних відповідей. До політичних діячів (ПЕПів), згідно з нормативами ФАТФ, належать:

- а) глави держав і урядів;
- б) члени парламенту;
- в) депутати обласних рад;
- г) депутати районних рад;
- д) депутати селищних і сільських рад;
- ж) члени верховних судів.

17. Вставте пропущені цифри і слова. В _____ р. Україна перейшла із _____ списку до _____ списку Паризького меморандуму:

- а) 2007, «сірого», «чорного»;
- б) 2012, «сірого», «білого»;
- в) 2012, «чорного», «сірого».

18. Виберіть три правильні відповіді. Згідно з латвійським законом про міграцію посвідку на проживання в країні іноземний інвестор може отримати при виконанні таких умов:

- а) при розміщенні в латвійському банку субординованого депозиту на суму від 300 тис євро;
- б) при знанні латвійської мови;
- в) при знанні англійської мови;
- г) при придбанні в Латвії нерухомості на суму від 143 тис євро в Ризі, Юрмалі та великих містах;
- д) при придбанні нерухомості від 42 тис євро в провінції.
- ж) при знанні російської мови;
- з) при наявності громадянства Литви та Естонії.

“КНИГА ПОШТОЮ” А/С 529
м. Тернопіль, 46008
т. (0352) 287489, 511141
(067) 3501870, (066) 7271762
mail@bohdan-books.com

Навчальне видання

КАРЛІН Микола Іванович

МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Навчально-методичний посібник

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Донара Пендзей*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Ольги Кравчук*

Підписано до друку 17.05.2013. Формат 60×84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Умовн. друк. арк. 20,93. Умовн. фарбо-відб. 20,93.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3157-8

9 789661 031578